శాతవాహనుని రాచ్చిప్ప

సిద్ధాంతాలు ప్రతిపాదించడంలోను, వ్యాఖ్యానించడంలోను సర్వమంగళానికి ప్రత్యేకమైన నైపుణ్యం ఉంది అందుకే సర్వమంగళాన్ని కొందరు తమాషాగా సిద్ధాంతం అనే పిలుస్తారు.

అమధ్య ఎవరో తెలుగు అక్షరాలను గుండ్రంగా కాక, కోతులుగా కొంగలుగా వ్రాయడం చూశాడు సర్వమంగళం. దానితో పెద్ద సిద్ధాంతం ఒకటి ప్రతిపాదించి, దానిమీద తీర్మానం ఒకటి చేసి తెలుగుభాష ఆదిఖరోష్టిలోనుండి పుట్టినదనీ, దీనికి, అరబ్బీకి సోదరభావం ఉందిపొమ్మనీ బల్లగుద్ది చెప్పాడు. "నేనొకవేళ చెప్పింది నమ్మినా నమ్మకపోయినా ఒక శతాబ్దం తరువాత ఇది నమ్మడం ఖాయం" అనేశాడు.

అంతేకాదు. సర్వమంగళంలోని మరో ప్రత్యేకత కాలాన్ని, దేశాన్నిపట్టి సిద్ధాంతాలు మార్చివెయ్యడం. తొలిరోజుల్లో ఆయన మానవుడు కోతినుంచి పుట్టాడంటే నమ్మేవాడుకాడు. కాని ఎందుకో ఉన్నట్లుండి హఠాత్తుగా కలిగిందొక భావం. ఒకనాడు వీధిలో ఎవరో అమ్మాయి మోకాళ్ళపైకి గౌను వేసుకుని పెదవులకు లిప్‌స్టిక్ పూసుకుని సిగరెట్ కాలుస్తూ వెళుతున్నదట! ఆమెను చూస్తూ చూస్తూ హఠాత్తుగా ప్రవచించాడు. "మానవుడు కోతినుండి రావడం నేను నమ్ముతున్నా"నని.

వీనితోబాటు సాహసం కూడా సర్వమంగళానికి వెన్నతోపెట్టిన విద్య. ప్రకాశంపంతులుగారిలా కాకపోయినా కొట్లాటలు బస్సుల్లోను, రైలులోను, హోటలు సర్వరులతోను, రిక్షావాడితోను. ఎప్పుడు వచ్చినాసరే, "కొట్టరా-కొట్టు" అంటూ గుండెపై చొక్కా గుండీలు విప్పుతుండేవాడు. ఈ సాహసాన్ని చూచి ఎవరో అన్నారు 'నీవు రాజకీయాలలోకి పోతే బాగుండే'దని, సర్వమంగళం "చిత్తం. నాకా యోగ్యతలేదండి. అబ్బో! తాగడం, వ్యభిచరించడం, మోసగించడం, నమ్మినవాళ్ళని ముంచడం, నమ్మనివాళ్ళని అందలమెక్కించడం, ఇవన్నీ మహావిద్యలు. నేనందు కనర్హుణ్ణి" అని చెప్పాడు సవినయంగా.

అయితే సర్వమంగళానికి ఇన్నిఉన్నా లక్ష్మిమాత్రం నిలకడగాలేదనే చెప్పవచ్చు. అందుకొక కారణం వచ్చిన డబ్బు వచ్చినట్లు ఖర్చుచెయ్యడం. ఎవరో చెప్పారు- "రాజకీయ బాధితులకు భూములు ఇస్తున్నారు. అప్లైచేసుకో"మ్మని. సర్వమంగళం బాగా ఆలోచించాడు. 'తాను రాజకీయబాధితుడానా? కాదా?' అని. నిజమే నిస్సంశయంగా తాను రాజకీయ బాధితుడే. ప్రభుత్వం హింసిస్తూ వసూలుచేసే ప్రతి పన్ను తాను నోరెత్తకుండా కడుతున్నాడు. ప్రభుత్వం నిర్దాక్షిణ్యంగా రుద్దే ప్రతి చట్టాన్ని తాను భరిస్తున్నాడు. ఈ మాటలే ఎవరితోనో చెపితే తేలికగా నవ్వి "పోవోయ్. జైలు, జైలుకు పోవాలి" అన్నాడు. హారి రామా! ఏమికాలం! తన మాటలకన్నా జైలువాళ్లు వ్రాసి ఇచ్చే కాగితంమీద సమాజానికెంత గౌరవం! "పోయినానయ్యా! జైలుకు" హఠాత్తుగా ప్రకటించాడు. నిజమేనా? అని పరిశీలించి చూస్తే స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో మహా నాయకులతోపాటు ఇతని పేరుకూడా జైలు జాబితాలో ఉంది సుబ్బారావు దగ్గరగా పిలిచి సర్వమంగళాన్ని అడిగాడు- "నిజంగా నువ్వు జైలుకెళ్ళావా? ఏమో నాకు మాత్రం అనుమానంగా ఉంది" అని.

నవ్వి చెప్పాడు సర్వమంగళం: "ఇది వాస్తవం. కావాలంటే కాగితాలను అడుగు. సమాజం విలువలు మారాయి. వ్యక్తికన్నా వ్యక్తి సృష్టించిన కాగితాన్నే నమ్ముతుంది సమాజం ..." అని ఒక సిద్ధాంతం ప్రతిపాదించి గుంటూరు పొగాకుతో సిగరెట్టంత చుట్ట తయారుచేసి కొన కొరికివేస్తూ చెప్పాడు: "ఆరోజు రాత్రి నేను సినిమాకి వెళ్ళి స్నేహితుడితో చీట్లాడుతూ పొద్దుపోయేవరకూ అతని ఇంటిలో కూర్చొని సుమారు ఒంటిగంట ప్రాంతానికి వస్తున్నాను ఆరాత్రి ఫైరింగు, కర్ఫ్యూ, ఈ గొడవలన్నీ జరిగాయట. నాకేంతెలుసు? వీధిలో నడుస్తూంటే పట్టుకొని 'ఏమయ్యా! నీవెవరివి, రాజకీయవాదివేకదా?' అని దబాయించారు. వాళ్ళమాటలకు మండి, 'ఔను ఏం?' అన్నాను. తీసుకువెళ్ళి ఒక జైలులో పడేశారు. అందరికన్నా కొంచెం మొండివైఖరి ప్రదర్శించానని మరి రెండురోజులు ఎక్కువ ఉంచి వదిలారు. అదీ సంగతి." అని చెప్పి చప్పరించాడు ఇదేదో మహా కార్యం కాదన్నట్లు.

ఇటువంటి మహా గుణగణ విలసితుడైన సర్వమంగళం మన కథా కాలంలో, అనగా ఆరోజున ఉదయం సుబ్బారావుగారి ఇంటికి వెళ్ళి రెండు వార్తలు ప్రతిపాదించాడు. మొదటిది తన ఉద్యోగం పోయిందని. సుబ్బారావుకు

ఆశ్చర్యం కలగలేదు కాని విచారం మాత్రం కలిగింది.

"ఏం, ఎందుకని?" అని ప్రశ్నించాడు.

"ఎందుకేమిటోయ్! ఆ ఆఫీసరనబడేవాడి తెలివికన్నా నా తెలివి గొప్పది కాబట్టి." ఆత్మవిశ్వాసంతో చెప్పాడు సర్వమంగళం.

సుబ్బారావుకు బాధ వేసింది. 'ఇంత తెలివిగల ఈ వ్యక్తికి ఈ లోప మేమిటి, భగవాన్? పాపం, ఈయనను కుదురుగా ఒక ఉద్యోగంలో నాలుగు రోజులు ఉంచకూడదా?' అనుకున్నాడు.

"ఏం చేశావేమిటి?" సుబ్బారావు ప్రశ్నించాడు.

సర్వమంగళం నవ్వాడు. "నేనేం చెయ్యలేదు. నిన్న సరదాగా రీసెర్చి సెంటరుకు వెళ్ళాను. అక్కడ ఒక పదిమంది పాతిరాతియుగం మనుషులు కూర్చుని ఏదో కుస్తీ పడుతున్నారు. దీని సారాంశమేమిటని ప్రశ్నించాను. వారు చెప్పారు- 'మాదల పుల్లయ్య మహాకవి ఏ కులంలో జన్మించాడని పరిశోధిస్తున్నాము' అని. నాకు కోపంవచ్చి తిట్టాను. అవి సూటిగా ఆ రీసెర్చి సెంటరు అధిపతి లక్ష్మీపతికి తగిలాయి.సన్నగా గేదికొంగలా పండుకోతిముఖమూ,కాటన్ సూటూ, ఇక్ష్వాకులనాటి టై, వాడూ... కోపంతో వెళ్ళి మా డిపార్టుమెంటల్ హెడ్‌కు చెప్పాడు. ఆయన నన్ను పిలిచి చీవాట్లు వేసి క్షమాపణ వ్రాసి ఇమ్మన్నాడు. నేను చేసింది ధర్మమేనని బల్లగుద్ది చెప్పాను. దానికాయ నకు కోపంవచ్చి "పూర్ ఫెలో. తెలివి ఉన్నంతమాత్రాన చాలదు. దానిని మార్కెటింగ్ చేసుకోవడం కూడా ఒక ఆర్టే" అని నాపైనే ఒక సిద్ధాంతం ప్రతి పాదించి టెర్మినేషన్ ఆర్డర్ చేతికిచ్చాడు" అని చెప్పాడు.

సుబ్బారావు బాధపడ్డాడు. "సర్వమంగళం, నీ బ్రతుకేమీ బాగాలేదు" అని మాత్రం అన్నాడు.

సర్వమంగళం ఒక్క క్షణం ఆగి, "నిజమే! ఆమాటే రాత్రి నేను నాలుగైదుసార్లు అనుకున్నాను. ఈలోకం ధర్మంమీద కాక మోసంమీద జీవిస్తున్నది. దీనిలో నాలాంటివాడు బ్రతకడం చాలా కష్టం. నిజం చెపితే వినడం ఎవడికీ ఇష్టంలేదు" అని నిట్టూర్చాడు. ఒక్క క్షణం ఆగి మళ్ళీ చెప్పాడు:"కాబట్టి నేనొక నిశ్చయానికి వచ్చాను. ఈ కుక్క సమాజానికి కావలసిందేమిటి? డబ్బు! డబ్బును పట్టేకదా అది విలువలను నిర్ణయించడం? అలాగే-అలాగే ఓ ఏడాదిలో మేడా, కారూ, లక్ష బాంక్ బాలెన్సు లేకపోతే నాపేరు సర్వమంగళం కాదు. చూడు!" ప్రతిజ్ఞ పట్టాడు సర్వమంగళం.

సుబ్బారావు ఆశ్చర్యపోయాడు. సర్వమంగళం మామూలుగా మాట్లాడి తేనే అది ప్రతిజ్ఞగా నెరవేరుస్తాడని తెలుసు. అలాంటిది ఇంత తీవ్రంగా ప్రతిజ్ఞ పట్టాడంటే ప్రపంచం తల్లకిందులైనా సరే, ఇది నెరవేరడం ఖాయం అని నిర్ణయించుకున్నాడు, సంతోషంతో. "మరి?" అని ఏదో అడగబోతూండగానే సర్వమంగళమే చెప్పాడు-"ఉదయమే ఉద్యోగంలో చేరాను" అని.

"ఏమి ఉద్యోగమది?"

"పురాతన వస్తుపరిశోధనశాఖలో సహాయకుని ఉద్యోగం."

సుబ్బారావు చప్పరించాడు. "లాభంలేదు నీ ప్రతిజ్ఞ నెరవేరదు, సర్వమంగళం! చప్పటి ఉద్యోగమది" అన్నాడు. సర్వమంగళం నవ్వి చెప్పాడు: "చూడబ్బాయ్, ఉద్యోగం పోతేపోయింది కాని మా బాస్ ఒక సార్వకాలిక సత్యాన్ని చెప్పాడు. తెలివి ఉంటే లాభంలేదు. దాన్ని మార్కెటింగ్ చేసుకోవడం చేతకావాలి, చూడు, 'క్రియాసిద్ధిస్సత్వే భవతి మహతా న్నోపకరణే___' ఏ ఉద్యోగమైతే నేమోయ్. సంపాదించడం చేతకావాలి కాని..."

ఆమరునాడే సర్వమంగళం హైదరాబాదు విడిచి పూనాకు వెళ్ళిపోయాడు. వెళ్ళాక రెండు మూడు జాబులు వ్రాశాడు. ఆ తరువాత క్రమంగా సుబ్బారావు తన బ్రతుకుతెరువులోపడి సర్వమంగళాన్ని నిత్యం స్మరించుకోవడం మానేశాడు.

x x x x

ఆరునెలల అనంతరం దినపత్రికలలో పెద్ద వార్త పడింది.

"సర్వమంగళానికి సన్మానం, రాహులుని అస్థికలు లభ్యమైన వైనం" అని. ఆరోజు సుబ్బారావుకు తిరిగి సర్వమంగళం గుర్తుకువచ్చాడు. ఆరోజు రాత్రి రేడియో, సర్వమంగళానికి జరిగిన సన్మానాన్ని ప్రత్యేక ప్రసారంచేసింది. మరునాడు ఉదయం దినపత్రికలో సర్వమంగళం ఫోటో, ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షత, గవర్నరు ఆవిష్కరణ, బ్రహ్మాండమైన సభాదృశ్యాలు వచ్చాయి సుబ్బారావు పులకించిపోయాడు- 'నా సర్వమంగళం ఇంత గొప్పవాడైనాడా!' అని. ఫోటో ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. వెంటనే ఒక సుదీర్ఘమైన లేఖకూడా వ్రాశాడు.

ఆ తరవాత నాలుగురోజులకే హైదరాబాదులోని పెద్దలంతా ఒక మంత్రి గారి అధ్యక్షతన సమావేశమై మన ఆంధ్రుడు, పదహారణాల ఆంధ్రుడు రాష్ట్రాంతర ఖ్యాతి సంపాదించాడు కాబట్టి ఆయన నిక్కడ ఘనంగా సన్మానించాలని తీర్మానించారు. ఆ తీర్మానం అమలుచెయ్యడానికి అక్కడికక్కడే విరాళాలు

కూడా ఇచ్చారు కొందరు. అందులో మల్లెల వెంకయ్యగుప్త కూడా ఒకడు. సర్వమంగళం ఇక్కడ ఉన్నప్పుడు తన బాకీలో ఏభై పైసలు తేడా వచ్చిందని సర్వమంగళాన్ని బజారులో నిలబెట్టి కడిగిన ప్రముఖుడితడు.

సర్వమంగళానికి రవీంద్రభారతిలో సన్మానంచేసే తేదీలు నిర్ణయించబడ్డాయి కార్యక్రమం అంతా దినపత్రికలలో ప్రచురించబడింది. జనం పట్టరన్న అనుమానంతో సభను తరవాత నిజాంకాలేజి గ్రౌండ్స్‌కు మారుస్తున్నట్లు ప్రకటించారు.

సుబ్బారావు ఉప్పొంగిపోయాడు. సర్వమంగళం వచ్చేరోజున వెళ్ళి ఆహ్వానసంఘాన్ని కలుసుకుందామని వెళ్ళాడు. కాని సుబ్బారావుకు ఆహ్వాన సంఘం కార్యదర్శి దర్శనమే లభించలేదు. ఇక సర్వమంగళం దర్శనమా? అసంభవం. విచారంతో వెనుదిరిగిపోయాడు. ఆ సాయంత్రం అయిదుగంటలకు స్పెషల్ ప్లేన్‌మీద బేగంపేటలో సర్వమంగళం దిగాడు. నిజాం కళాశాల వరకూ బారులుతీర్చిన లక్షలాది జనం సర్వమంగళంపై పుష్పవృష్టి కురిపించినంత పనిచేశారు. గ్రౌండ్సులో సభ ఏర్పాటయింది. అపూర్వమైన సభ. ఆ ఆహ్వానపత్రాలూ, ఆ సన్మానాలూ, ప్రశంసలూ. ఫోటోలూ, సాక్షాత్తు బుద్ధభగవానుణ్ణి చూచినట్టే పొంగిపోతున్నది ప్రజానీకం. ఈ అనంత జనసాగరంలో సుబ్బారావు తలకూడా ఉంది.

సభ మూడుగంటలసేపు జరిగింది. సర్వమంగళం ఒక గంటసేపు గంభీర ప్రసంగం చేశాడు. "నేను మీవాణ్ణి ఈ రాజధాని పౌరుణ్ణి" అని చెప్పినప్పుడు సభ మొత్తం కరతాళధ్వనులతో మరీ దిక్కులు పగిలిపోయేటట్లు చేసింది. సర్వమంగళం సన్మాన కార్యక్రమమంతా ముగియగానే అంతా ఇంటి ముఖం పట్టారు కాని సుబ్బారావుకు మాత్రం ఒక చిన్న కోరిక. ఎలాగైనా ఒక్కసారి సర్వమంగళాన్ని చూడాలి. చూచి.... స్వయంగా "ఇంత ప్రయోజకుడివి అయినావా?" అని అభినందించాలి. అంతే. అంతకంటే మరేమీ కోరిక లేదు. కాని ఎలా? ఆరాత్రి కూడా సర్వమంగళాన్ని కలుసుకునేందుకు వ్యర్థ ప్రయత్నం చేశాడు సుబ్బారావు. అతన్ని అసలు ఆ గెస్టుహౌసు పరిసరాలకే రానివ్వలేదు పోలీసులు.

ఒక పోలీసును పిలిచి చెప్పాడు సుబ్బారావు- "సర్వమంగళం మావాడయ్యా, నావాడు స్వయంగా.... నా ప్రాణమిత్రుడు" అని. పోలీసు నవ్వి

చేతిలో లాఠీ ఊపిస్తూ "జారే, జా" అన్నాడు.

కళ్ళనీళ్ళతో ఇంటికివెళ్ళి పడుకున్నాడు సుబ్బారావు.

ఉదయంలేచి స్టౌమీద నీళ్ళు పెట్టి వెలుగుతున్న ఆ మంటవైపే చూస్తూ కూర్చున్నాడు సుబ్బారావు ఏగో ఆలోచిస్తున్నది అతని మనస్సు అవ్యక్తంగా. నిర్లిప్తంగా కూర్చున్నాడు ఏరకమైన కల్లోలమూ లేకుండా.

ఇంతలో వాకిలి తలుపు తట్టిన శబ్దమయింది. ఉలిక్కిపడి లేచాడు సుబ్బారావు. వెళ్ళి తలుపుతీశాడు. ఎదురుగా సర్వమంగళం.

నివ్వెరపోయాడు సుబ్బారావు.

"మీరు.... మీరు ..." వణికిపోతున్నాడు ఈ హఠాత్సందర్శనానికి.

"అరే, ఏమిటిది సుబ్బారావ్, నేనోయ్ నీ మంగళాన్ని, అదేమిటి? పెద్ద పులిని చూచినట్లు వణుకుతావ్!"

'మంగళం' అని గట్టిగా కౌగిలించుకున్నాడు సుబ్బారావు. 'మంగళం, నీ దర్శనం లభిస్తుందనుకోలేదు.... ఎన్నిసార్లు నీకోసం ప్రయత్నించానో దేవుడికి తెలుసు....'

'నాకు తెలుసు, సుబ్బారావ్, నీ హృదయం .. రా. లోపలికి పోదాం....'

ఇద్దరూ లోపల కూర్చున్నారు. రెండు నిమిషాలు నిశ్శబ్దం.

మెల్లిగా సుబ్బారావు పెదవివిప్పి అన్నాడు. 'మంగళం. ఈరోజు నీవు నాతో భోజనంచెయ్యాలి' అని.

"నో.....నో. వీల్లేదు, సుబ్బారావ్! మరొక పది, సరిగ్గా పది నిమిషాల్లో గవర్నరుతో నాస్తా, అనంతరం చారిత్రిక పరిశోధక సభలో ప్రసంగం. 12 గంటలకు ముఖ్యమంత్రితో విందు. తరవాత పత్రికా విలేఖరులతో గోష్ఠి. మూడు గంటలకు ప్లేన్‌పై తిరిగి వెళ్ళడం... ఇదీ నా కార్యక్రమం...."

సుబ్బారావు ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు ... లోనికివెళ్ళి కాఫీ కలిపి తెచ్చి ఒక కప్పు చేతికి అందించాడు.

'మంగళం, నేను పేదవాణ్ణి. ఇంతకంటే నీకేమీ ఇవ్వలేను.... నామీద ప్రేమతో నన్ను గుర్తుంచుకొని ఇంతదూరం, ఇంత పనితొందరలో కూడా వచ్చినందుకు ధన్యుణ్ణి.' ఇంకేమీ అనలేదు.

సర్వమంగళం కాఫీ అరనిమిషంలో తాగివేశాడు. అప్పటికి అతడు వచ్చి అప్పుడే నాలుగు నిమిషాలు గడిచిపోయాయి. మరొక నూటయాభై లేక రెండు వందల సెకండ్లకన్న ఎక్కువసేపు కూర్చునే అవకాశంలేదు సర్వమంగళానికి

'ఎలావుంది నీ వ్యవహారం?' ఇల్లంతా పరిశీలిస్తూ అడిగాడు సర్వ మంగళం.

సుబ్బారావుకు తెలుసు తన వ్యవహారమంతా వినే తీరిక ఇప్పుడు సర్వ మంగళానికి లేదని. 'బాగానేఉంది' అన్నాడు ముక్తసరిగా. సుబ్బారావు ముక్త సరిగా చెప్పాలనే ఇలా చెప్పాడనీ గమనించాడు సర్వమంగళం.

'ఇంట్లో ఏమీ విలువైన వస్తువులు ఉన్నట్లులేవే' అన్నాడు సర్వ మంగళం.

ఈ మాట ఎందుకన్నాడో సుబ్బారావుకు అర్థంకాలేదు. సర్వమంగళమే లేచి, ఇల్లు పరిశీలిస్తూ ఒక గూటివద్ద నిలబడ్డాడు. గూట్లో ఒక రాచ్చిప్ప ఉంది. బాగా దుమ్ముపట్టుకొని ఉంది. దానిని చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. రాచ్చిప్పను కది లించగానే అక్కడ పుట్టపెట్టిన చెదలు కదలసాగాయి.

'సుబ్బారావ్, నాకీ రాచ్చిప్ప అమ్మేస్తావా?'

సుబ్బారావు సర్వమంగళం వెటకారానికి బాధపడకపోయినా కొంచెం ఆదోలా అయినాడు.

'నేను పేదవాణ్ణి, సర్వమంగళం' అని మాత్రం అన్నాడు సుబ్బారావు.

సర్వమంగళం నవ్వాడు. గడియారంవైపు చూచాడు. ఇంకా సరిగ్గా 60-సెకండ్లు - ఒక్క నిమిషం - మాత్రం టైం ఉంది.

'దీని ఖరీదెంత?' సర్వమంగళం అడిగాడు.

సుబ్బారావు జవాబిచ్చాడు:"అణాకూడా చెయ్యని ఈ వస్తువు ధర అడుగు తావేమిటి, సర్వమంగళం, ఎగతాళి కాకపోతే?"

"నో, నో. అట్లా అనకు, సుబ్బారావ్! వస్తువుకు విలువ వస్తువులోలేదు. సమాజ నిర్ణయంలో ఉంది. సరే, ఆ సిద్ధాంతం ఇప్పుడు నీకెందుకుగాని... ఎంత అడుగుతావో అడుగు. దీని వెల ఇస్తాను "

"ఏం, రూపాయి అడగమంటావా ఏమిటి?" వెటకారంగా అన్నాడు సుబ్బారావు.

"నో, నో. నూరు రూపాయలు అడుగుతాననుకున్నాను."

"ఇంకా నయం, సర్వమంగళం, వెయ్యిరూపాయలడుగుతా ననుకోలేదు నువ్వు. చాలా సంతోషం."

"ఎక్సాక్ట్‌లీ కరక్ట్, సుబ్బారావ్- ఇదిగో డబ్బు,"

జేబులోనుండి చెక్కుబుక్కు తీసి దానిమీద వెయ్యిరూపాయలువేసి చెక్కుచింపి సుబ్బారావుకిచ్చి, "వస్తా, సుబారావ్" అని బయలుదేరాడు.

సుబ్బారావు దిమ్మెరపోయాడు. అతని తల తిరుగుతూంది. ఏమి మాట్లాడాలో తోచడంలేదు.

"వెళుతున్నావా?" అని మాత్రం ఎలాగో అన్నాడు.

"ఔను....నాకు తెలుసు, సుబ్బారావ్, ఈవేళ తీరిక లేకపోతే రేపున్నా ఉండిపొమ్మని అడగాలని నీ కోరిక. క్షమించు నీకు రాజకీయాలు అర్థంకావు. ఎంత ఎక్కువసేపు నేనీ ఊళ్ళో ఉంటే నా మార్కెటింగ్ ధర అంత ఎక్కువగా పడిపోతుంది. వస్తాను ...టాఁ .. టా ...." రాచ్చిప్ప టేబిల్ మీద ఉన్న న్యూస్‌పేపరులో చుట్టి చంకలో పెట్టుకొని గడప దిగాడు సర్వమంగళం. అరవై సెకండ్లు అయిపోయాయి.

సుబ్బారావు వాకిలి దగ్గిర నిలబడ్డాడు.

అప్పుడే జనానికి తెలిసిపోయింది సర్వమంగళం కారుపై ఇక్కడికి వచ్చాడని, ఆటోగ్రాఫులకోసం గుంపుగూడుతున్నారు. ఎదురు మేడమీదనుండి గబగబా మూర్తి దిగి వచ్చాడు. "అయ్యా, సర్వమంగళంగారూ, నా పేరుమూర్తి. నేను అండమాన్స్‌లో కూర్చొని తెలుగు సంస్కృతం నుండి పుట్టలేదని సిద్ధాంతం చేశాను. దానికి మీరు చారిత్రికాధారాలు సేకరించి పెట్టాలి, ఎంత డబ్బు అయినా సరే, పరవాలేదు."

"ఆల్‌రైట్, మూనాకు లెటర్ వ్రాయండి. ఆలోచిద్దాం" అంటూ రాచ్చిప్ప సీట్లో పెట్టుకొని "వస్తాను, సుబ్బారావ్" అంటూ కారు పోనిమ్మని కోరాడు డ్రైవర్ని. కారు రాజభవన్‌వైపు బయలుదేరింది. సుబ్బారావు స్థాణువులా నిలబడిపోయాడు.

x x x x x

తరవాత మూడు నెలలకు సర్వమంగళం బలవంత పెడుతూ వ్రాసిన ఉత్తరంమీద సుబ్బారావు ఢిల్లీ వెళ్ళాడు. హోటల్ అశోకాలో దిగాడు సుబ్బారావు. సర్వమంగళం ఎయిర్ కండిషన్డ్ కారుపైన వచ్చి కలుసుకున్నాడు. ఆరోజంతా సుబ్బారావుతో కబుర్లు చెబుతూ గడిపాడు. సమాజానికి సర్వమంగళం మారాడేగాని, సుబ్బారావుకు మాత్రం అణువైనా సర్వమంగళం కొత్తవాడిలా కనపడలేదు అదేమాట.... అదేధోరణి....

ఆ సాయంత్రం ఇద్దరూ కలిసి ఒక ఎగ్జిబిషన్‌కు వెళ్ళారు. దాన్ని సర్వ మంగళమే ఆవిష్కరించాలి. కేంద్రమంత్రి ఒకరు చిన్న ప్రసంగం చేశారు. పురావస్తు ప్రదర్శన పరిశోధనాధ్యక్షులు శ్రీ సర్వమంగళంగారి అమూల్యసేవను కొనియాడారు. అనంతరం ప్రదర్శన ప్రారంభమైంది సర్వమంగళం దగ్గిరే ఉండి, అక్కడి వస్తువులను స్వయంగా వ్యాఖ్యానిస్తూ సుబ్బారావుకు చూపిస్తున్నాడు. అతిథులు ఈ సుబ్బారావు ఏ ఎంబాసిడరోనని భావించారు. లేకుంటే సర్వమంగళం స్వయంగా ఇలా చూపిస్తాడా? అన్నీ చూస్తూ ఒకచోటికి వచ్చి సుబ్బారావు నిలిచిపోయాడు. అక్కడ ఇంగ్లీషులో 'శాతవాహనుని రాచ్చిప్ప అని వ్రాసిఉంది. ఇది ఆంధ్రదేశంనుండి సేకరించారనీ, ఆంధ్ర శాతవాహన

పుత్రుడు రుచికోసం ఈ రాతిపాత్రతో పులుసు కాపించుకొనేవాడనీ వ్రాసి ఉంది. బాగా పరిశీలించి చూచాడు సుబ్బారావు అచ్చంగా అది తన రాచ్చిప్ప లాగే ఉంది. చేతితో కొంచెం పైకెత్తి చూచాడు. తన రాచ్చిప్పకొక రంధ్రం ఉంది క్రిందిభాగంలో దీనికి అదే రంధ్రం అదే చోట ఉంది. "సర్వమంగళం!" ఆయోమయంగా అడిగాడు సుబ్బారావు.

సర్వమంగళం నవ్వాడు. "ఇశ్, దానిని తాక కూడదు. దాని ఇన్సూ్యరెన్స్ ధర అయిదువేలు."

"అయిదువేల రూపాయలు" అన్న కాగితం ముక్క రాచ్చిప్పకు వ్రేలాడ గట్టి ఉంది.

"సర్వమంగళం! ఇక్కడివన్నీ ఈ శాతవాహనుని రాచ్చిప్పలవంటివేనా" అని అమాయికంగా ప్రశ్నించాడు సుబ్బారావు.

"అన్నీ కాదులే .. కొన్ని మాత్రం ...నడు, నడు" అంటూ ముందుకు నడిపిస్తూంటే సుబ్బారావు యాంత్రికంగా ముందుకు నడిచాడు.

x x x x